

Podstawy steganografii i steganoanalizy

Dominik Lau, Sebastian Kutny, Tomasz Lewandowski, Maciej Krzyżanowski

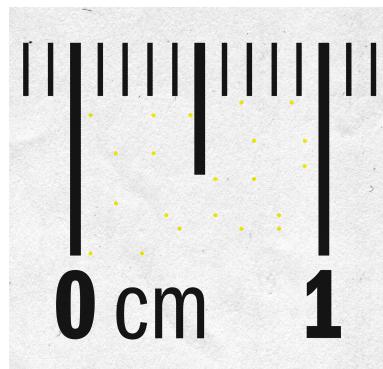
7 maja 2023

1 Czym jest steganografia? Do czego służy?

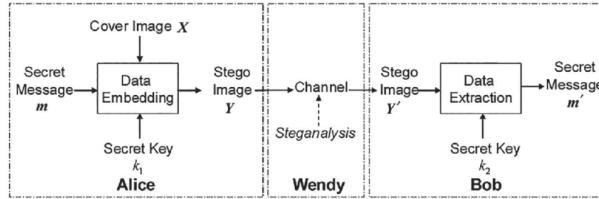
Steganografia polega na ukrywaniu informacji przez ukrywanie komunikacji w innej formie transmisji danych np. w obrazkach, plikach dźwiękowych, tekstowych. Zastosowania steganografii

- omijanie cenzury/szpiegostwo
- umieszczanie znaków wodnych
- ukryta wymiana danych
- dodawanie metadanych do plików (np. znaki sterujące)
- numery seryjne drukarek (za pomocą małych kropek)
- wprowadzanie opóźnień w pakietach sieciowych
- zastosowania w VoIP (steganofonia)
- zabezpieczanie banknotów (np. EURion constellation)

Steganografia może zatem realizować następujące funkcje bezpieczeństwa

Rysunek 1: "kropki" zamieszczane przez drukarki

Rysunek 2: model steganografii

- poufność
- autentyczność
- niezaprzeczalność
- integralność

Porównanie kryptografii i steganografii

	kryptografia	steganografia
cel	zapewnienie poufności	ukrycie komunikacji
obecność klucza	tak	opcjonalna
widoczność danych	nie	tak
modyfikacja struktury przetwarzanych danych	nie	tak

1.1 Słowniczek

- stegosystem - połączenie metod i narzędzi służących do tworzenia ukrytego kanału do przekazywania informacji
- wiadomość (payload) - przesyłane dane
- kontener/nośnik (carrier) - to wszelkie dane służące do ukrycia tajnej wiadomości
- stegokontener - dane i ukryta w nich tajna wiadomość
- kanał steganograficzny (stegochannel) - kanał transmisji stegokontenera
- klucz (stegokey) - tajny klucz potrzebny do ukrycia stegokontenera

1.2 Podział steganografii

Ze względu na kontener

- w plikach tekstowych
- w plikach audio

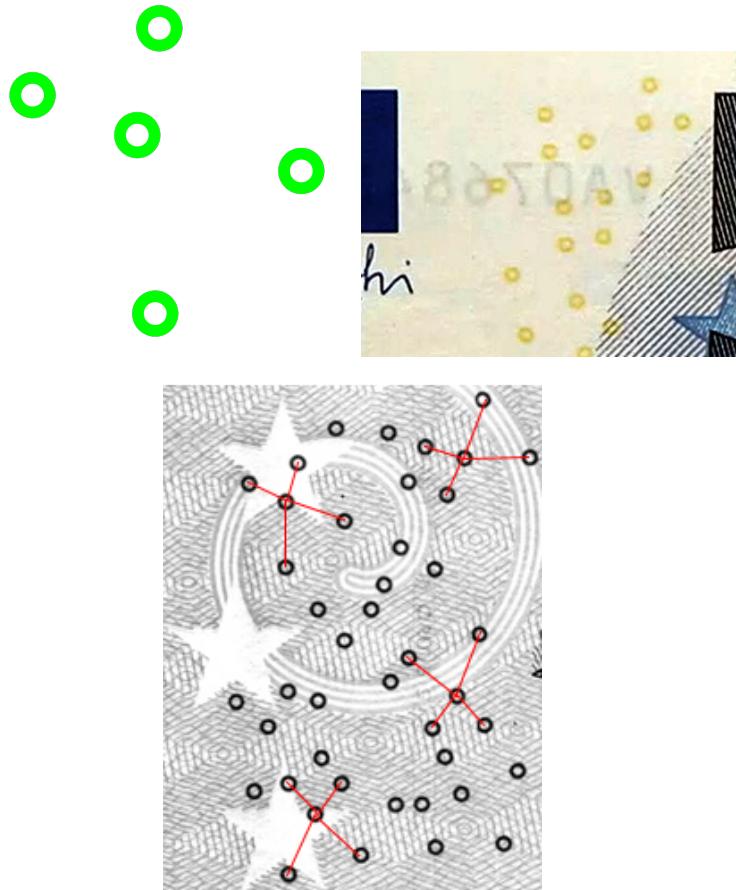
- w obrazach
- w ramkach różnych protokołów
- w plikach wykonawczych
- inne...

Ze względu na metodę modyfikacji nośnika

- **metody substytucji** - zamiana nadmiarowych danych nośnika
- **metody transformacyjne** - modyfikacja postaci falowej nośnika
- metody statystyczne - modyfikacja właściwości statystycznych nośnika
- metody generacji nośnika - ukrywanie informacji podczas tworzenia samego nośnika
- metody rozproszonego widma - ukrycie poprzez rozpraszanie danych
- metody zniekształceniowe - wprowadzenie zniekształceń do nośnika i pozyskanie informacji poprzez porównanie nośnika oryginalnego i zniekształconego

2 Przykłady rzeczywistych zastosowań stegano-grafii

2.1 Eurion

Rysunek 3: EURion, przykładowy układ na banknocie euro, dollarze

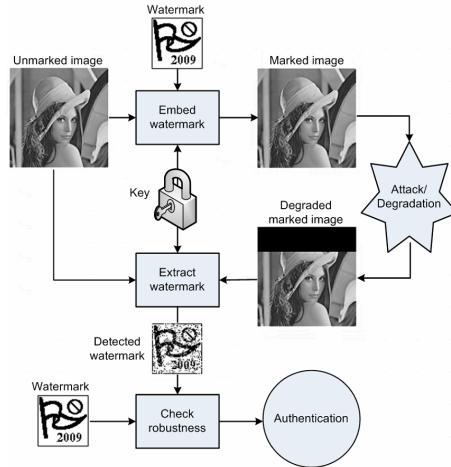
EURion jak i inne podobne zabiegi stanowią metodę przeciwdziałania fałszerstwom. Na banknotach umieszczane są zbiory kropiek o różnych średnicach i względnych pozycjach (te parametry są sekretem). Kropki te tworzą fingerprint, który jest wykrywany przez oprogramowanie do skanowania (za pomocą metod detekcji wzorca) i wszelkie próby kopowania banknotów są blokowane.

2.2 Znaki wodne

Umieszczanie znaków wodnych w plikach ma na celu zamieszczenie informacji o właściwym prawie autorskim. Wykorzystujemy różnych metod steganografii w celu zapewnienia:

- trudności w usunięciu
- odporności na transformacje (**robustness**)
- niedostrzegalności (**perceptibility**)
- przepustowość

z czego najważniejszą cechą jest odporność na transformacje

Rysunek 4: schemat zamieszczania znaku wodnego

Rysunek 5: CAP(Coded Anti Piracy) - przykład znaku wodnego zamieszczanego w filmach do identyfikacji źródła nielegalnych kopii

3 Przegląd technik steganografii

3.1 Modyfikacja LSB obrazu

Jest to klasyczny algorytm steganografii, którego główną wadą jest łatwość w wykryciu/zniszczeniu wiadomości (np. przez wyzerowanie najmłodszych bitów). Przed nieuchcianym odczytem wiadomości możemy zapobiec poprzez zastosowanie kryptografii. Zasada działania algorytmu jest prosta:

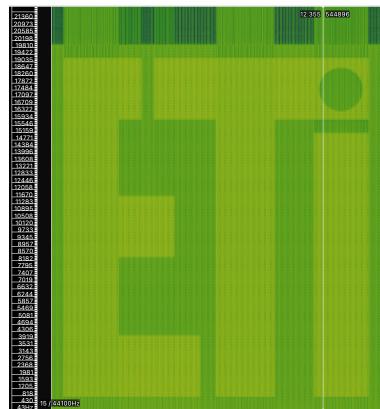
1. wybierz, w którym kanale zapisać bity wiadomości (r,g,b, a, może obraz czarnobiały?)
2. zaszyfruj wiadomość wybranym algorytmem kryptograficznym
3. zastąp stare wartości najmłodszych bitów określonego kanału obrazu kolejnymi bitami zaszyfrowanej wiadomości

Przy odbieraniu wiadomości wyciągamy daną liczbę bitów ukrytych w pliku oraz deszyfrujemy tak skonstruowany szyfr, co daje nam wiadomość wynikową. Algorytm skutecznie ukrywa wiadomość w obrazie, ponieważ zamiana najmłodszych bitów pliku nie powoduje widocznej dla człowieka zmiany w jego odbiorze. Przy próbie wykonania tej samej operacji z MSB może okazać się, że zmiana jest na tyle drastyczna, że wcale nie ukrywa naszych szyfrowanych danych.

Analogiczna metoda jest możliwa na plikach dźwiękowych, tylko tam zmieniamy LSB próbek.

3.2 Gamma trick*

3.3 Ukrywanie obrazów w spektrogramach

Rysunek 6: Obraz zamieniony na dźwięk, bez żadnego "ukrywającego"pliku dźwiękowego, dźwięk ten jest odbierany jako szum

Inną z technik jest ukrywanie danych w określonych częstotliwościach pliku dźwiękowego. Jak to działa? Zaczynamy od konwersji obrazu na odcienie szarości. Następnie korzystamy ze wzoru (IDFT - inverse discrete fourier transform)

$$x = \sum_{y=0}^{H-1} I[x, y] \sin\left(\frac{2\pi f i}{S}\right)$$

gdzie:

H to wysokość obrazu,

x to próbka odpowiadająca x -tej kolumnie obrazu,

$I[x, y]$ to jasność piksela o współrzędnych x, y ,

S to częstotliwość próbkowania,

i to numer próbki w bloku (odwrotna transformacja Fouriera operuje na blokach stałego rozmiaru, które łączy w wartość wielomianu w punkcie x)

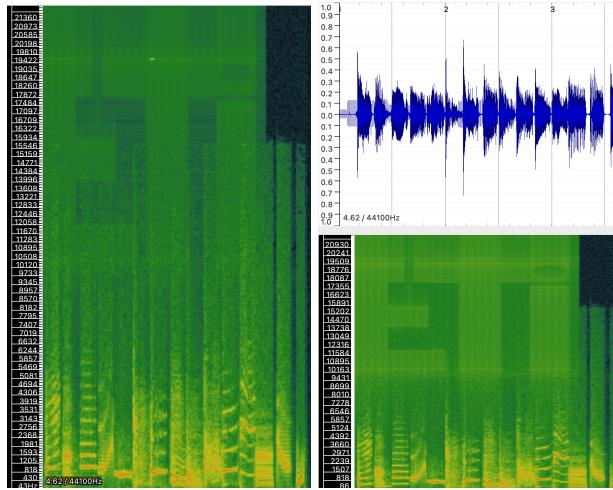
rozmiar bloku definiuje szerokość umieszczonego obrazu (w sensie ilości próbek)

$$f = y * \frac{f_{max} - f_{min}}{H} H + f_{min}$$

f_{min} to częstotliwość, od której zaczyna się dolna krawędź obrazu, f_{max} to górna krawędź (np. $f_{min} = 20$ Hz, $f_{max} = 20$ kHz). Chcąc dodać ukryty sygnał do istniejącego pliku dźwiękowego dodajemy sygnały

$$I' = I + \beta x$$

β to współczynnik tłumienia mający na celu ukrycie "brzęczenia" ukrytego obrazu

Rysunek 7: Z lewej: przytłumiony sygnał obrazu umieszczony w spektrogramie istniejącego pliku dźwiękowego, z prawej: ilustracja szumów przy braku tłumienia obrazu - szum tworzy widoczne goły okiem wąsy

3.4 Ukrywanie archiwów w obrazach

Kolejny bardzo prosty sposób na ukrycie danych w obrazach polega na sklejeniu dwóch plików ze sobą, uzyskując tym samym plik polyglot. Wymaga to jednak, żeby formaty akceptowały "śmieci" przed nagłówkiem. Przykładami takich formatów są pdf, rar, zip. Metodę tą można łatwo wykryć na przykład za pomocą strings/binwalk.

Zapisywanie:

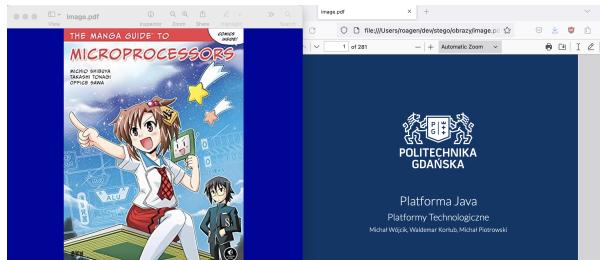
```
$ cat microprocessors.jpg JAVA_slajdy.pdf > image.jpg
```

W ten sposób ukrywać możemy zwykłe pliki tekstowe

```
$ cat microprocessors.jpg haslo.txt > image.jpg
```

wówczas

```
$ strings image.jpg
...
ri]P
:9w;
!'{?
haslo
```


Rysunek 8: Przykład pliku "poligloty", który może być jednocześnie interpretowany jako .jpg i .pdf

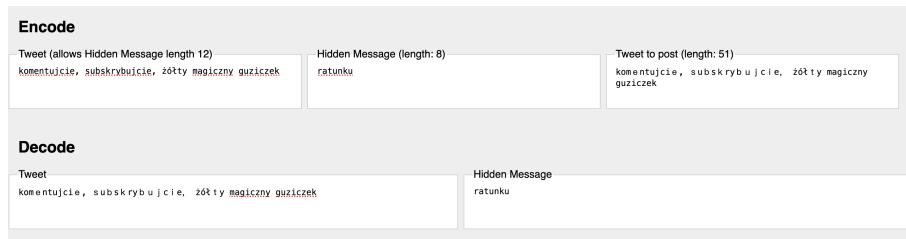
Szczególnym przypadkiem złączonych plików są pliki **GIFAR** - gif + jar. Przy nieodpowiednio zabezpieczonej stronie umożliwiającej umieszczanie gifów atakujący może uruchomić kod z pliku jar będącego częścią zamieszczonego gifa. Jary podobnie jak wszystkie formaty bazujące na formacie zip umożliwiają umieszczanie dodatkowych bajtów przed nagłówkiem.

3.5 Homoglify - Twitter Steganography

Homoglify to znaki, których kształty mogą być interpretowane na różne sposoby. Chcąc przy ich użyciu ukryć wiadomość musimy:

1. zdefiniować alfabet wiadomości
 - ile bitów na znak? np. 6
 - jak wygląda alfabet np. _abcdefghijklmnopqrstuvwxyz123456789
 - dla powyższego alfabetu znak a będzie miał kod 000001 a np. 1001100
2. ustalić tekst wiadomości, która będzie kontenerem
3. ustalić tekst ukrytej wiadomości i przekodować go na alfabet
4. dla każdego znaku kontenera
 - (a) sprawdzamy ile ma homoglifów h
 - (b) liczbę różnych homoglifów danego znaku możemy zakodować na $\text{ceil}(\log_2 h) = b$ bitach
 - (c) bierzemy b bitów ukrywanej wiadomości i na ich podstawie wybieramy, który z homoglifów zapiszemy do tekstu wyjściowego
 - (d) czyli na przykład, jeżeli pierwsza litera kontenera to A, które ma 4 homoglify, to bierzemy 2 bity wiadomości, jeżeli jest to 00 to znaku nie zmieniamy, 01 - wybieramy pierwszy homoglif itd...

Żeby zdekodować wiadomość musimy znać alfabet i ilość bitów na znak.

Rysunek 9: przykład wiadomości zakodowanej za pomocą Twitter Steganography

3.6 steghide

4 Steganoanaliza

Steganoanaliza (Steganalysis) jest tym samym dla steganografii, czym kryptanaliza dla kryptografii - sztuką detekcji ukrytych wiadomości. Metody steganoanalityczne opierają się głównie na analizie parametrów statystycznych pliku. Przykładowe techniki

- analiza widma sygnału (przykładowo przeszukiwanie wysokich częstotliwości)
- niespójności w kompresji (np. "edge ringing" w kompresji JPEG)
- wykorzystywanie oryginalnego nośnika, jeżeli jest dostępny
- szukanie nietypowych wzorców
- użycie metod uczenia maszynowego

Rysunek 10: obraz z "edge ringing" i bez - jest to przewidywalne zniekształcenie; proste algorytmy steganografii mogą mieć problem z dobrym odwzorowaniem artefaktów o wysokim prawdopodobieństwie wystąpienia

4.1 Zadania steganoanalizy

- detekcja istnienia kanału steganograficznego (steganoanaliza pasywna)
- zniszczenie wiadomości w stegokontenerze
- ekstrakcja wiadomości ze stegokontenera

4.2 Problemy steganoanalizy

- wiele szyfrów ma taką właściwość, że produkuje szyfrogramy przypominające szum biały (o kompletnie płaskim widmie),
- barrage noise - bombardowanie stegokontenerami z losowymi/bezwartościowymi informacjami

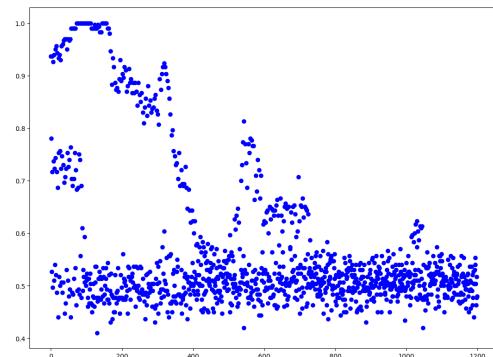
4.3 Steganoanaliza LSB

Prosta metoda wykrycia, czy obraz zawiera zakodowaną wiadomość

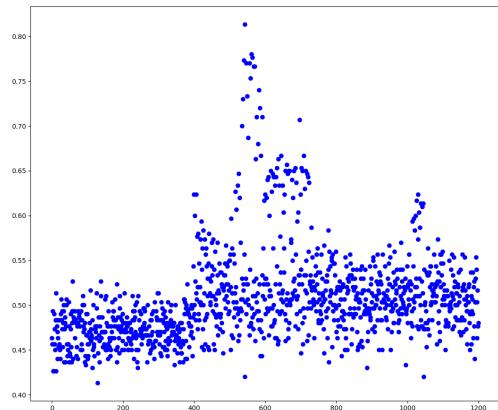
1. dzielimy piksele na bloki
2. dla każdego bloku liczymy wartość średnią LSB

Jeżeli w obrazie ukryto **zaszyfrowaną** wiadomość, to niektóre regiony bloków powinny mieć średnią ilość jedynek ≈ 0.5 (ze względu na losowy charakter szyfrów). Możliwe są oczywiście false positives, gdy piksele w niezmodyfikowanym obrazie mają taką charakterystykę.

Blokі podejrzane o zawieranie ukrytej wiadomości dobrze widać na porównaniu wykresu oryginalnego pliku z plikiem zmodyfikowanym.

Rysunek 11: Przykład obrazu oryginalnego wraz z jego histogramem LSB

Rysunek 12: Przykład obrazu zmodyfikowanego wraz z jego histogramem LSB

Przy deszyfrowaniu wiadomości potrzebna jest nam znajomość klucza. Sprawdzamy podejrzany blok tworząc wiadomość z bitów LSB bloku oraz próbujemy zdeszyfrować dane wybranym algorytmem poprzez rozpoczęcie prób deszyfrowania od jednego bajtu do całego bloku dodając po kolej po jednym bajcie więcej bloku. Tym sposobem powinniśmy w którymś momencie działania algorytmu otrzymać poprawną, odszyfrowaną wiadomość.

5 Narzędzia steganoanalityczne

5.1 strings

strings to linuxowa komenda wypisująca łańcuchy znaków z danego pliku. Dzięki temu możemy pozyskać informacje o metadanych ukrytych np. w plikach wykonawczych

```
[roagen in ~/dev/rvtest λ strings a.out
riscv
rv32i2p0_m2p0
_boot
.symtab
.strtab
.shstrtab
.text
.data
.bss
.riscv.attributes
```

Rysunek 13: przykład użycia strings na pliku wykonawczym w architekturze rv32

5.2 binwalk

jest to program do znajdowania istniejących nagłówków plików w innym pliku, program umożliwia także analizę entropii pliku

DECIMAL	HEXADECIMAL	DESCRIPTION
0	0x0	JPEG image data, JFIF standard 1.01
59235	0xE763	PDF document, version: "1.4"
107288	0x1A318	Zlib compressed data, default compression

Rysunek 14: przykład użycia binwalk na pliku poliglocie jpg + pdf

5.3 stegseek

5.4 StegExpose

StegExpose to narzędzie do wykrywania steganografii LSB bazujące na metodzie RS, która jest podobna do wcześniej omówionej prostej steganoanalizy LSB, z wykorzystaniem teorii grup.

Rysunek 15: przykład użycia StegExpose

5.5 Sonic Visualizer

Sonic Visualizer to program do wizualizacji plików dźwiękowych, który może być użyteczny do znajdowania podejrzanych szumów itp.

Rysunek 16: ilustracja wizualizacji sygnału z podejrzany szumem

6 Źródła

- https://pl.wikipedia.org/wiki/Steganografia_drukarkowa
- <https://royalprice.ru/pl/setting/steganografiya-i-stegoanaliz-obzor-sushchestvuyushchikh>
- https://www.researchgate.net/figure/The-model-of-steganography-and-steganalysis-_fig1_333772050
- <http://datagenetics.com/blog/september12015/index.html>
- <https://holloway.nz/steg/>
- [https://en.wikipedia.org/wiki/Polyglot_\(computing\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Polyglot_(computing))
- <https://github.com/livz/cloacked-pixel>
- <https://github.com/b3dk7/StegExpose>
- https://link.springer.com/chapter/10.1007/11424826_54
- <https://github.com/fallais/tweg>
- <http://datagenetics.com/blog/september12015/index.html>
- <https://carlmastrangelo.com/blog/gamma-steganography>